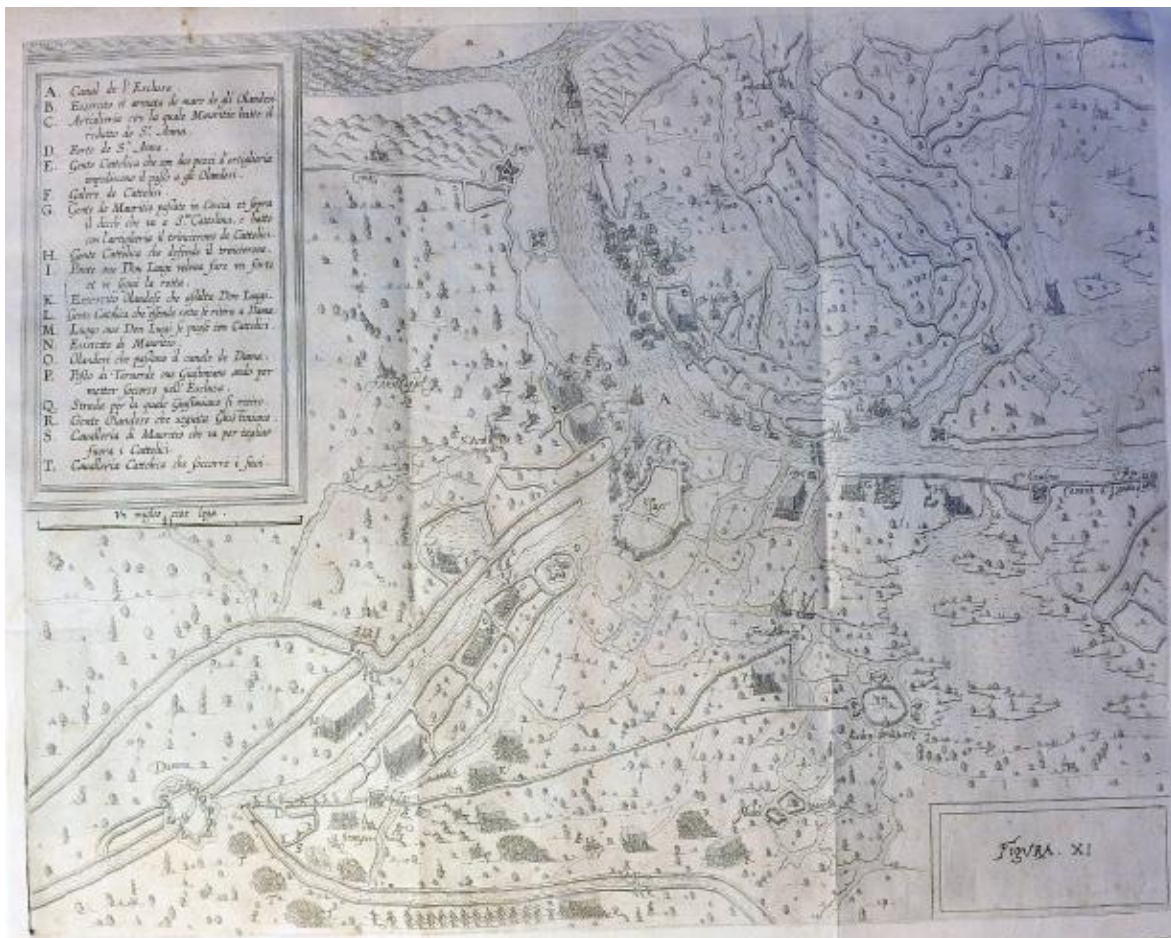

Een Italiaanse kijk op de Opstand in de Lage Landen

In de 16de eeuw behoorden grote delen van Italië tot het rijk van de Spaanse koning Filips II. Duizenden Italiaanse militairen maakten deel uit van zijn leger dat naar de Lage Landen werd gestuurd om tegen de opstandelingen te vechten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de eerste Italiaanse boeken die verschenen over de opstand in de zeventien provinciën, de oorlogshandelingen voornamelijk vanuit pro-Spaans perspectief beschreven. Voorbeeld hiervan is het boek *Historia di Fiandra* van Pietro Cornelio dat in 1582 in Brescia verscheen en waarin wordt beschreven hoe 'de heroïsche en sympathieke koning Filips keer op keer de opstandelingen probeert terug te leiden naar het katholieke geloof, maar dat deze laatsten dit categorisch weigeren. Tevergeefs beloofde Philips II privileges te respecteren, vrijheid van meningsuiting te garanderen en geen belastingen te heffen, maar de *malcontenti* accepteerden de aangeboden condities niet ...'.¹

Begin 17de eeuw werd de beeldvorming genuanceerder. Beroemd zijn de boeken over de oorlog in 'Fiandra' van de pauselijke nuntius te Brussel, kardinaal Guido Bentivoglio, en van de legeraanvoerder Pompeo Giustiniano. Maar het waren niet alleen afgevaardigden en militairen die verslagen van hun belevenissen naar het thuisfront stuurden, ook Italiaanse in het noorden verblijvende kooplieden stelden hun ervaringen te boek. Alle schrijvers vonden in Italië een groot publiek dat geïnteresseerd was in de opstand tegen het Spaanse regime.

De cartografietoonstelling die momenteel is te zien in Museum Het Bolwerk toont onder meer een kaart uit het boek *Delle guerre di Fiandra, libri VI*, van Pompeo Giustiniano (1609): *Esclusa*. Deze kaart toont de gevechtshandelingen rondom Sluis in het jaar 1604 vanuit Spaans perspectief. Het Staatse leger is geland op het eiland van Cadzand. Spaanse troepen verhinderen de geplande opmars naar Oostende en dwingen Maurits van Nassau tot een omtrekkende beweging.

Esclusa, naar een tekening van Giuseppe Gamurini, uit het boek Delle guerre di Fiandra van Pompeo Giustiniano (1609)

Tevens is de ets/gravure over het beleg van Sluis in 1587 uit het boek van Famiano Strada: *De bello Belgico, decades duae* (1651), op de tentoonstelling te zien. Deze kaart toont het beleg, de pogingen tot ontzet en de verovering van de stad Sluis door het Spaanse leger onder aanvoering van de hertog van Parma op 5 augustus 1587. Links op de voorgrond schepen van de Staatse vloot van de graaf van Leicester bij het water afgesloten door schepen van Parma. In de verte de stad Sluis.

In het museum ligt in de bibliotheek van het Kenniscentrum Staats-Spaanse Linies momenteel ter inzage: *Beschryvinghe van alle de Neder-landen, anderssins ghenoeemt Neder-duytslandt* door Lodovico Guicciardini / Lowijs Guicciardijn.

Facsimile-uitgave van het boek uitgegeven door Willem Jansz. (Blæu) in 1612, Amsterdam / Nieuwkoop, 1968

Lodovico Guicciardini werd in augustus 1521 geboren in Florence. Rond 1542 verhuisde hij naar Antwerpen, alwaar hij tot aan zijn dood in maart 1589 woonde. In 1567 verscheen zijn belangrijkste werk 'Descrittione di tutti i Paesi Bassi, altrimenti detti Germania inferiore' bij Willem Silvius in Antwerpen. De eerste Nederlandse versie, vertaald door Cornelis Kiliaan, verscheen in 1612 bij Willem Jansz. Blæu in Amsterdam.

Eerste uitgave 1567:

<http://amshistorica.unibo.it/185>

Nederlandse editie 1612:

http://www.dbnl.org/tekst/guic001besc01_01/

¹ Salvo Mastellone: *Holland as a Political Model In Italy In the Seventeenth Century*, BMGN, 98 (1983) afl. 4